

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

Ontwerp van decreet tot wijziging van verschillende decreten, wat betreft de werking van de Vlaamse Onderwijsinspectie
Definitieve goedkeuring

Samenvatting:

De kernopdracht van de onderwijsinspectie is het doorlichten van wat er in de scholen en op de klasvloer gebeurt. We maken dit maximaal mogelijk door een aantal adviseringsopdrachten van de onderwijsinspectie te schrappen.

Om de representativiteit en betrouwbaarheid van de controle over de reële onderwijskwaliteit te bevorderen, wordt de mogelijkheid tot onaangekondigd doorlichten ingevoerd.

Scholen, centra, instellingen en academies zijn de eerste verantwoordelijken voor hun kwaliteitsbeleid. De inspectie stelt echter al een aantal jaar vast dat onderwijsinstellingen daar zeer wisselend in slagen, onafhankelijk van het onderwijsniveau. Daarom wordt kwaliteitsbeleid een erkenningsvoorwaarde op alle onderwijsniveaus.

Bij de doorlichtingen wordt ook expliciet het antipestbeleid meegenomen als onderdeel van de leerlingenbegeleiding. Hiermee ondersteunen we scholen bij het ontwikkelen van een doortastend antipestbeleid.

Door deze maatregelen zal de onderwijsinspectie een grotere impact kunnen hebben op de onderwijskwaliteit. Inspecteurs zullen immers maximaal worden ingezet waar ze het meeste renderen: in het onderwijsveld. Ze zullen frequenter in scholen en op de klasvloer kunnen zijn omdat ze minder administratieve opdrachten moeten opnemen. Samen met de voorgestelde verbeteringen aan de doorlichtingen zal dit resulteren in een meer slagkrachtige onderwijsinspectie die haar controlerende en stimulerende rol ten volle kan opnemen.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld

Kleuter- en leerplichtonderwijs, hoger onderwijs, deeltijds kunstonderwijs en volwassenenonderwijs, ondersteuning van het onderwijsveld.

Beleidsdoelstelling

Dit ontwerp van decreet geeft uitvoering aan het Vlaams Regeerakkoord dat de onderwijsinspectie wil laten focussen op haar kerntaken. Enkele adviseringen die de onderwijsinspectie tot nu toe uitreikte, worden geschrapt.

Daarnaast worden enkele wijzigingen en toevoegingen gedaan om de werking van de onderwijsinspectie te verbeteren. Deze wijzigingen faciliteren dat de onderwijsinspectie een sterkere impact kan hebben op de onderwijskwaliteit en de preventie van pesten.

Schrapping adviseringsopdracht onderwijsinspectie

Om ervoor te zorgen dat de onderwijsinspectie zich maximaal kan focussen op het doorlichten, is een reductie in andere opdrachten, zoals adviseringsopdrachten, noodzakelijk. Deze opdrachten interfereren met de efficiënte en effectieve uitrol van inspectie 2.0 op maat, ze zorgen voor een bijkomende belasting voor betrokken inspecteurs waardoor zij minder aanwezig kunnen zijn op de school- en klasvloer.

Bij een aantal adviseringen zijn meerdere partijen betrokken bij de totstandkoming van het advies. Aangezien de betrokkenheid van deze partners niet wordt gewijzigd blijft de kwaliteit van het advies ook gegarandeerd. Ook vanuit efficiëntiedenken is de geschrapte tussenkomst van de onderwijsinspectie dus relevant. De impact van de verschillende schrappingen werd besproken met betrokken partijen AGODI, AHOVOKS en het Departement Onderwijs & Vorming. De verschillende entiteiten konden zich zo voorbereiden op het wegvallen van het advies van de onderwijsinspectie.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

1. De Vlaamse Regering hechtte haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet op 25 april 2025 (VR 2025 2504 DOC.0286-1, VR 2025 2504 DOC.0286-2, VR 2025 2504 DOC.0286-3, VR 2025 2504 DOC.0286-4)
2. De SERV bracht een advies uit op 12 mei 2025. Dit noopte niet tot aanpassingen van het voorontwerp van decreet.
3. De VLOR bracht een advies uit op 22 mei 2025. Naar aanleiding van het advies werd in de memorie van toelichting een reactie op dit VLOR-advies opgenomen. Ook werd aan het voorontwerp van decreet een nieuw artikel toegevoegd (art. 13).
4. Het voorontwerp van decreet werd voor de tweede maal principieel goedgekeurd op de zitting van de Vlaamse Regering van 6 juni 2025 (DOC.0457-1, DOC.0457-2, DOC.0457-3 en DOC.0457-4) met het oog op adviesaanvraag bij de Raad van State.
5. De Raad van State heeft over het voorontwerp van decreet het advies nr. 77.833/1 uitgebracht op 15 juli 2025. De wijzigingen die ten gevolge van dit advies aangebracht zijn, worden verduidelijkt onder punt 2.

2 INHOUD

Hierna volgt een overzicht van de aanpassingen aan het voorontwerp van decreet en bijbehorende memorie van toelichting, ten opzichte van de versie goedgekeurd op de Vlaamse Regering van 6 juni 2025.

De Raad van State heeft advies 77.833/1 uitgebracht op 15 juli 2025.

De Raad van State suggereert om AHOVOKS, het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen, te definiëren in artikel 3 van het decreet basisonderwijs, de Codex Secundair onderwijs en het decreet deeltijds kunstonderwijs. Dit agentschap wordt immers vermeld in de artikels m.b.t. de goedkeuring van de leerplannen. De suggestie van de Raad van State werd opgevolgd en de definitie werd toegevoegd op de betreffende plaatsen.

Het voeren van een kwaliteitsbeleid wordt in de verschillende niveaudecreten toegevoegd als erkenningsvoorwaarde voor instellingen. In de betreffende artikelen is opgenomen dat het kwaliteitsbeleid gevoerd moet worden zoals vermeld in artikel 4, §2, eerste lid van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs.

De Raad van State beveelt aan om duidelijker in de tekst van de artikelen op te nemen dat het voeren van een kwaliteitsbeleid inhoudt dat het betreffende referentiekader (referentiekader onderwijskwaliteit of referentiekader kwaliteit van onderwijs in de gemeenschapsinstellingen) gehanteerd wordt door de instelling. Anderzijds merkt ze op dat ook een link zou gelegd kunnen worden met art. 6 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs in plaats van met art. 4. In art. 6 wordt echter geen melding gemaakt van de referentiekaders, en in art. 4 wel. Daarnaast geeft art. 6 aan dat instellingen zelf kiezen op welke manier ze hun kwaliteit bewaken, terwijl deze erkenningsvoorwaarde inhoudt dat dit gebeurt met het oog op het tegemoetkomen aan het betreffende referentiekader.

De aanbeveling van de Raad van State werd opgevolgd en uitgevoerd door in de artikelen toe te voegen dat een kwaliteitsbeleid in het basisonderwijs, secundair onderwijs, volwassenenonderwijs en deeltijds kunstonderwijs gevoerd moet worden als vermeld in artikel 4, §2, eerste lid, “met het oog op het tegemoetkomen aan het referentiekader voor onderwijskwaliteit”. Voor de gemeenschapsinstellingen werd in het betreffende artikel toegevoegd dat het kwaliteitsbeleid gevoerd moet worden als vermeld in artikel 4, §2, vijfde lid, “met het oog op het tegemoetkomen aan het referentiekader kwaliteit van onderwijs in de gemeenschapsinstellingen”.

De Raad van State merkt op dat in de Codex Secundair Onderwijs een nieuw begrip “unieke leerplannen” werd ingevoerd ter vervanging van de bestaande passage “eigen leerplannen”. Ze beveelt aan om de nieuwe term te verduidelijken. Omdat de nieuwe term an sich onvoldoende duidelijk is, werd die geschrapt in dit decreet. Er werd tegemoetgekomen aan het advies van de Raad van State door de passage zelf in de betreffende artikels duidelijker te omschrijven.

Wat betreft het leren in een alternatieve leercontext in het deeltijds kunstonderwijs, wordt in dit decreet bepaald dat de academie ervoor zorgt dat alle reglementering over overleg en onderhandeling hiervoor wordt toegepast. De Raad van State beveelt aan om nader te verduidelijken om welke reglementering dit gaat. Deze aanbeveling werd uitgevoerd. De verwijzing naar het Koninklijk besluit van 28 september 1984 tot uitvoering van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel, het Besluit van de Vlaamse regering van 28 augustus 2000 houdende oprichting en samenstelling van de lokale comités voor de personeelsleden van het gemeenschapsonderwijs en het Decreet van 5 april 1995 tot oprichting van onderhandelingscomités in het vrij gesubsidieerd onderwijs werd toegevoegd.

Andere aanbevelingen met betrekking tot vormvereisten werden integraal opgevolgd.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Er is geen wijziging inzake budgettaire impact ten opzichte van de tweede principiële goedkeuring van het ontwerp van decreet op 6 juni 2025.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het ontwerp van decreet heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het ontwerp van decreet heeft geen weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld en de ontvangsten.

4 VERDER TRAJECT

Het ontwerp van decreet zal ingediend worden in het Vlaams Parlement.

Van zodra het decreet door het Vlaams Parlement is aangenomen, zal het legistiek traject van het uitvoeringsbesluit bij dit decreet worden verder gezet. De Vlaamse Regering heeft immers gelijktijdig met het voorontwerp van het decreet ook het voorontwerp van uitvoeringsbesluit een eerste en een tweede maal principiële goedgekeurd. Definitieve goedkeuring ervan na advies van de Raad van State is evenwel pas mogelijk als de decretale rechtsgrond er is.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar definitieve goedkeuring te hechten aan het ontwerp van decreet tot wijziging van verschillende decreten, wat betreft de werking van de Vlaamse Onderwijsinspectie en aan de bijhorende memorie van toelichting;
2. de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs te machtigen om het ontwerp van decreet tot wijziging van verschillende decreten, wat betreft de werking van de Vlaamse Onderwijsinspectie in te dienen bij het Vlaams Parlement;

3. de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs te machtigen de bepalingen in het ontwerp van decreet tot wijziging van verschillende decreten, wat betreft de werking van de Vlaamse Onderwijsinspectie mee te delen aan schoolbesturen, instellingen en betrokkenen, met uitdrukkelijke vermelding dat de toepassing ervan afhankelijk wordt gesteld van de aanneming van het decreet door het Vlaams Parlement.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk

Zuhal DEMIR

Bijlagen:

- Advies Raad van State 77.833/1 van 15 juli 2025